

Delårsrapport med prognos 2024

Markplanerings- och exploateringsnämnden

Beslutad av Markplanerings- och exploateringsnämnden, den 27 september 2024

Innehåll

1. Förslag till beslut	3
2. Förvaltningsdirektörens bedömning och analys	4
2.1 Analys av verksamhetens prognos	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	5
2.3 Förväntad utveckling 2025–2027	6
3. Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens strategiska områden	7
3.1 Nämndens bidrag till Kommunfullmäktiges uppdrag samt strategiska mål	8
3.2 Övriga mål och uppdrag	23
4. Analys av nämndens ekonomi	24
4.1 Enheternas delårsresultat och prognos	25
4.2 Intäkts- och kostnadsutveckling	25
4.3 Verksamheternas delårsresultat och prognos (Verksamhetsindelning enligt SCB:s RS-kod)	26
4.4 Investeringar	27
5. Fem år i sammandrag	29
6. Bilagor	30
Bilaga 1: Planerade och vidtagna åtgärder	31

1. Förslag till beslut.

Markplanerings- och exploateringsnämnden prognostiserar en hög måluppfyllelse gällande de beslutade nämndmålen, aktiviteter och utpekade uppdrag. Därav har nämnden en god utveckling mot Kommunfullmäktiges strategiska områden. Grunduppdraget har kunnat genomföras med hög kvalitet med analyser av konjunkturer och trender i samhället som bas för att förutse dess inverkan på Örebro utveckling. Den stora utmaningen med investeringsekonomi kvarstår.

Markplanerings och exploateringsnämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på 2,9 mkr för 2024. Detta kommer främst från tomträtterna och skogsverksamheten samt en sanktionsavgift kopplat till parkeringen ”Tappstället”. Prognosen för investeringsbudgeten är att ca 80 procent av budgeterade medel kommer användas. Nämnden har kunnat realisera de beslutade åtgärder i Verksamhetsplanen kopplat till effektivisering och de förväntas ge önskad effekt 2024.

Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningens förslag till Markplanerings- och exploateringsnämnden

1. Markplanerings- och exploateringsnämnden fastställer Delårsrapport med prognos 2 för 2024.
2. Delårsrapporten överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering.
3. ”I syfte att säkerställa en ekonomi i balans får förvaltningen i uppdrag att vidta åtgärder i enlighet med *Bilaga 1, Planerade och vidtagna åtgärder*. Effektiviseringsåtgärder ska löpande följas upp under året.”

2. Förvaltningsdirektörens bedömning och analys

2.1 Analys av verksamhetens prognos

Markplanerings- och exploateringsnämnden har tagit fram 19 nämndmål och aktiviteter utifrån Kommunfullmäktiges strategiska mål. Prognoser ser god ut då nästan alla nämndmål är uppfyllda och aktiviteterna bedöms ligga enligt plan. Utöver det har nämnden 9 uppdrag att leverera på. Prognosen för dessa är också god och anses antingen genomförda eller påbörjade under 2024. Arbetet med vissa uppdrag planeras fortgå under 2025. Utifrån prognosen är slutsatsen att nämnden har god utveckling i riktning mot nämndmålen och i förlängningen Kommunfullmäktiges strategiska mål.

Nämnden fortsätter att ständigt utveckla och stärka sitt grunduppdrag. Arbetet utgår från rådande konjunkturer samt analyser av trender i samhället och dess inverkan på Örebro utveckling, i syfte att fortsätta säkra den framtida försörjningen av byggbar mark för bostäder, verksamheter och samhällsservice.

Nämndens intäkter och kostnader kommer inte jämt över året vilket gör att en avvikelse i delåren inte är ovanligt.

Prognosen visar en negativ avvikelse mot budget 2024 på 2,9 mnkr främst till följd av problematiken med lägre intäkter från försäljning av skog, som under många år gett förvaltningen extra intäkter, samt lägre intäkter av hyror och arrenden i och med att fler tomträtter säljs. Nämnden har också fått en betydande engångskostnad i form av en sanktionsavgift kopplat till parkeringen ”Tappstället”. Förvaltningen ser över möjligheten att behålla samt utöka antalet tomträtter för att kunna finansiera nämndens verksamheter. För att lösa frågan med de uteblivna skogsintäkterna krävs effektiviseringsuppdrag i samtliga verksamheter vilket förvaltningen inte mäktat med i och med de effektiviseringskrav som redan finns.

Prognosen för investeringarna visar att 80 procent av budget förväntas användas under året.

2.1.1 Förvaltningsdirektörens övriga inspel

Örebro har på totalen en god kvantitativ bostadsförsörjning, det vill säga att mängden tillkommande bostäder överensstämmer väl med befolkningsökningen över en längre tidsperiod. Analysresultat i arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjning visar dock att utbudet av tillkommande bostäder i relation till befolkningens behov och efterfrågan kan bli mer kvalitativt träffsäker.

Den demografiska utvecklingen påverkar kommunens och nämndens verksamhet och påverkar efterfrågan på planlagd mark. Den svaga bygg- och fastighetskonjunkturen har fortsatt under 2024. Under 2023 infördes lättnader för aktörer som tecknar eller förlänger sina markanvisningar inom reservationsskedet. Lättnaderna har sannolikt haft önskad effekt, men 2024 har haft exceptionellt få byggstartar och endast en såld verksamhetstomt. Med lägre räntor och en inflation under kontroll bör dock hela fastighetsmarknaden se en försiktigt begynnande återhämtning under hösten 2024.

I juni beviljades förvaltningens ansökan om en Territoriell Strategi. Örebro och Linköpings gemensamma strategi för hållbar urban utveckling är en av Tillväxtverkets tolv prioriterade strategier. En sådan prioritering möjliggör ansökningar om medel från Regionalfonden, som omfattar cirka 500 miljoner SEK, och skapar förutsättningar för att

ytterligare stärka städernas sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarhet samt deras attraktivitet. Strategin omfattar tio insatsområden som fokuserar på både geografiska områden (centrala verksamhetsområden, särskilt utsatta områden samt stations- och järnvägsområden) och verksamhetsutveckling (digitalisering, masshantering, energi och cirkulär ekonomi, mm).

Nämnden har arbetat med att effektivisera och förbättra investeringsprocessen tillsammans med Teknik- och servicenämnden. Efter omorganisationen har förutsättningarna för investeringsarbetet och samordningen förändrats, då det saknas en rutinbaserad årsprocess som är synkad med verksamheternas kvalitativa arbete med att fylla investeringsramarna med investeringsobjekt. Utveckling sker, men är fortsatt beroende av tydligare rutiner och riktlinjer kommuncentralt. En reducerad investeringsbudget begränsar volymfinansierade investeringar, vilket påverkar stadsutvecklingen som är utpekad i kommunala styrdokument som rör trafik, stadsmiljö, natur och parkmiljöer. Detta påverkar kommunens attraktivitet både utifrån ett medborgarperspektiv och ur ett besöksnäringssperspektiv, och därmed bilden av Örebro som en attraktiv plats.

Under året har ytterligare en delsträcka av den första etappen av Citylinjen byggts och blivit klar. Projektering och upphandling av kommande delsträcka för byggnation under 2024 har gjorts och planeringen har fortsatt för att hela etapp 1 av Citylinjen ska kunna byggas klart under mandatperioden. Under 2024 byggs delsträcka 7 och 8 klart, vid Resecentrum/Östra Bangatan. 2025 förväntas de sista delarna av etapp 1 genomföras (Västra Nobelgatan, Universitetsrondellen/platsen och genom kvarteret T'allkotten vid Brickebacken). I december 2024 inför Region Örebro län ett nytt stadslinjenät som kommunen har anpassat hållplatser och vändmöjligheter utifrån. Linjenätet är också anpassat utefter Citylinjen.

2020 beslutades om förändring i Plan- och bygglagen som innebär att kommunen under första halvan av varje mandatperiod ska ta fram en planeringsstrategi. Den ska ange vad kommunen ska fokusera på i översiktsplaneringen och om det finns delar av planen som behöver ändras. Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen tog under 2023 fram en planeringsstrategi som beslutades i kommunfullmäktige i december. I den konstaterades att den gällande översiktsplanen behöver revideras, vilket påbörjades i början av 2024. Ett samråd av ny översiktsplan är planerat till slutet av 2024.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Försäljningstakten av mark för bostäder och verksamheter är fortsatt låg i kommunen. Detta leder till minskade försäljningsintäkter och en något lägre utbyggnadstakt. Utvecklingstakten hänger ihop med konjunkturen och den demografiska utvecklingen. Den generella exploateringsprocessen har blivit längre de senaste åren, delvis på grund av komplexiteten i att ta fram detaljplaner, som delvis beror av att nya typer av utredningar måste göras inom ramen för dessa processer.

Inom delar av nämndens markreserv som är tänkt att användas för exploatering finns även komplexa föroreningar, bland annat i form av PFAS. Föroreningarna finns exempelvis inom flygplatsområdet och Pappersbruksområdet.

Ekonomisystemet Raindance uppgraderades i början av april till en ny version med målet att ekonomihanteringen ska bli mer effektiv, säker och kvalitativ. Vårens uppdatering kan ha påverkat verksamheternas möjlighet att genomföra kvalitetssäkrade analyser, vilket innebär att prognosen kan vara förenad med större osäkerhet än vanligt. Därav är det

ännu viktigare än tidigare att noggrant följa upp det ekonomiska resultatet löpande samt informera nämnden vid eventuella stora differenser mot delårsrapport med prognos 2.

2.3 Förväntad utveckling 2025–2027

Örebro kommun har haft en obruten befolkningstillväxt sedan tidigt 1980-tal, och har under senare år haft en utveckling som inte setts sedan 1960-talets rekordår, med årliga befolkningsökningar på 1 500–2 000 personer. Prognosen från SCB indikerar en befolkningsökning med cirka 22 000 personer fram till 2050. Alla åldersgrupper kommer att öka, men allra mest kommer ökningen ske hos den äldre befolkningen. Ensamhushållen kommer likaså att vara den hushållstyp som, enligt prognosen, kommer att öka mest. Kommunen behöver anpassa bostadsförsörjningen till de behov som följer av befolkningsutvecklingen.

Inom dessa områden finns det stora utmaningar som kräver utveckling inom de tre kommande åren:

- **Stadsmiljöförändringar:** Örebro tillväxt innebär förändringar i stadsmiljön, där fler boenden, aktörer och trafikanter delar samma yta. Hållbarhet, framkomlighet och attraktivitet är viktiga aspekter att beakta.
- **Ekonomistyrning:** Ekonomiskt utmanande tider kräver en fungerande långsiktig ekonomistyrning. Det handlar om att optimera interna processer, balansera kvalitet och utveckling samt utveckla investeringsprocessen i samarbete med Teknik- och serviceförvaltningen.
- **Exploateringsekonomin:** Nya rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning innebär att en större del av exploateringsekonomin kostnadsförs i stället för att aktiveras som omsättningstillgångar. Detta påverkar nämndens budget med 6–40 miljoner kronor per år.
- **Socioekonomiska klyftor:** Nämnden arbetar kontinuerligt med att minska socioekonomiska klyftor och ojämlika livsvillkor. Integrerande bebyggelse och trygghetsskapande åtgärder är viktiga för att öka tryggheten i samhället.
- **Översiktsplan och hållbar utveckling:** Översiktsplanen och Program för hållbar utveckling vägleder Örebro utveckling. Under 2024 inleds revideringen av Översiktsplanen, och implementeringen av hållbarhetsprogrammet behöver stärkas.
- **Sanering av förorenad mark:** Frågan blir alltmer aktuell då staden växer och förtätas vilket innebär att exploatering behöver ske på mark som har utmaningar i form av föroreningar. Detta tillsammans med ökade kravställningen gör att det krävs driftmedel för sanering, vilket skulle påverka nämndens budget med uppskattningsvis ca 20 miljoner per år.

3. Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens strategiska områden

Markplanerings- och exploateringsnämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges strategiska mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk kvalitetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning. Vid konflikt mellan ekonomi och verksamhet, är det ekonomin som utgör gränsen för verksamhetens omfattning.

Detta utförs i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av nämndens resurser.

I samband med delår 2 sker uppföljning av Markplanerings- och exploateringsnämndens egna mål och aktiviteter relaterade till Kommunfullmäktiges strategiska mål.

För varje nämndmål görs en prognos för måluppfyllelse. Prognosen kompletteras med en kortfattad slutsats av den analys som gjorts avseende verksamhetens prestation i linje med målet. När det gäller de strategiska mål som nämnden ska bryta ned i aktiviteter sker en rapportering av om genomförandet av aktiviteterna går enligt plan eller ej.

För uppdragen görs en prognos för genomförandet.

I avsnitt 3.2 sker uppföljning av de uppdrag som inte är direkt relaterade till något av Kommunfullmäktiges strategiska mål.

3.1 Nämndens bidrag till Kommunfullmäktiges uppdrag samt strategiska mål

3.1.1 Utgångspunkter för Örebro kommuns verksamhet

I detta avsnitt redovisas nämndens bidrag till de två strategiska mål som utgör utgångspunkter för Örebro kommuns verksamhet. Avsnittet avslutas med en redovisning av hur nämnden bidragit till riktade uppdrag från Kommunfullmäktige.

Strategiskt mål 1: Varje nämnd ska ha en ekonomi i balans och dess verksamheter ska bidra till en god ekonomisk hushållning

Under 2024 fortsätter arbetet med en ekonomi i balans. Samtidigt är nämndens verksamhet påverkade av omvärldsläget och det förändrade konjunkturläget, vilket skapar osäkerheter under budgetåret. Långsiktig ekonomistyrning och optimering av interna processer är i fokus och en del av det är att skapa balansen i ambitionsnivåer mellan kvalitet och utveckling. Det handlar om att hantera investeringar och drift i det växande Örebro, med anpassning av investeringsnivåerna efter ekonomiska förutsättningar. Utmaningen är att genomföra nödvändiga investeringar inom det begränsade ekonomiska utrymmet, vilket kräver god kunskap om investeringsprocessen och samarbete mellan verksamheter.

Nämndmål: Markplanerings- och exploateringsnämnden ska ha en budget i balans

Prognos måluppfyllelse	
Uppfylls	Uppfylls ej
	X

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Målvärde 2024
Budgetutfall för budgetåret	-	-0,8 mnkr	-2,9	>/=0

Prognosen visar en negativ avvikelse mot budget på 2,9 mnkr vilket motsvarar 3,8 procent, vilket avviker mot indikatorns målvärde (inom målvärdet ska 0 tolkas med en marginal på 1 procent avvikelse mot budget). I avsnitt 4 finns en mer ingående analys.

Nämndmål: Förbättra och säkra upp investeringsprocessen för att säkerställa tydlighet, transparens, god prioritering av medel samt effektivt genomförande

Prognos måluppfyllelse	
Uppfylls	Uppfylls ej
X	

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Målvärde 2024
Nyttjandegraden av investeringsmedel för Markplanerings- och exploateringsnämnden	-	73 %	80%	>80 %

Under 2024 fortsätter arbetet med att förbättra investeringsprocessen med mer insyn och transparens samt en tätare uppföljning av utfall. De ekonomiska ramarna styr vilken budget som kan fördelas på respektive nämnd och respektive investerande verksamhet. En samordning mellan olika investeringsbehov sker, medan prioriteringen mellan olika

behov främst bestäms genom procentuell fördelning av de ekonomiska ramarna. Prognosen för 2024 visar ett 80% utnyttjande av tilldelad budgetram vilket är straxt under eller i paritet med målet.

Strategiskt mål 2: Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en trygg och säker arbetsmiljö * GEH-mål

Markplanerings- och exploateringsnämnden strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare. Ett led i att vara det är att fortsätta erbjuda möjlighet till distansarbete. Förvaltningen nya målbild fortsätter under året att införlivas i det dagliga arbetet på olika sätt i syfte att en god gemenskap och trygga medarbetare. Nämnden strävar efter en god arbetsmiljö, mätt genom HME-enkäter, och arbetar för att upprätthålla det höga HME-värdet från den tidigare organisationen.

Nämnden arbetar för att stärka kompetensförsörjningen genom samarbete med skolor och lärosäten, framför allt Örebro universitet. Detta inkluderar att ta emot akademiska praktikanter, skolbesök och bidra till uppsatser. Särskilda insatser görs för att attrahera studenter inom arkitektur och civilingenjör.

Nämndmål: Markplanerings- och exploateringsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare

Prognos måloppfyllelse	
Uppfylls	Uppfylls ej
X	

Indikator för mätning av måloppfyllelse	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Målvärde 2024
Andel avdelningar som har ett HME-värde över 78	100 %*	100 %	100 %	100 %
Kommentar: *Avser motsvarande avdelningarna i gamla organisationen 2022:(84), Stadsplanering 2021:(81) 2022:(83), 2023: (84) Staben 2021: (82) 2022:(81)				

Under första halvan av 2024 har arbetet fortsatt med att stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet för att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare. Under 2023 arbetades en ny målbild fram för förvaltningen, den har under nuvarande år fortsatt införlivats i det dagliga arbetet. En del i det är att öka känslan av förvaltningen som helhet, öka förståelsen för varandras uppdrag och fortsätta uppmuntra kreativitet. Under hösten genomförs därför en intern satsning med fokus på erfarenhetsutbyte.

Nämndmål: Markplanerings- och exploateringsnämnden ska ha ett utbyte med skolor och lärosäten

Prognos måloppfyllelse	
Uppfylls	Uppfylls ej
X	

Indikator för mätning av måloppfyllelse	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Målvärde 2024
Antal aktiviteter med skolor och lärosäten	-	38	45	30

Kommentar: Med aktiviteter menas till exempel att ta emot praktikanter, svara på enkäter som studenter skickar, bidra med uppsatsämnen, besök på skolor/ universitet, samarbeten med Universitet och högskolor med mera.

Aktiviteter ska räknas på följande sätt: Varje insats/tillfälle räknas som **en** aktivitet, oavsett om flera personer från verksamheten deltar.

Förvaltningen har ett fortsatt utbyte med skolor och lärosäten och prognosen är att nämnden kommer uppnå och överstiga målvärdet. Utbytet med skolor och lärosäten är en självklar del i verksamhetens arbete. Det kan både stärka den framtida kompetensförsörjningen och ge mervärde i form av värdefulla inspel som kan skapa verksamhetsutveckling.

Uppdrag 2024

- Skapa fler praktikplatser i kommunens verksamheter

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
X		

Verksamheten tar löpande emot praktikanter, framför allt från yrkeshögskolor och universitet för att skapa förutsättning för dessa att få en väg in i arbetslivet. Verksamheten tar också via GAF emot för praktik med språkträning vid arbetsplatsen.

- Varje nämnd skall upprätta en kompetensförsörjningsplan för sitt ansvarsområde. Uppföljning av planens verkställande ska ske i nämndens ordinarie uppföljningsarbete.

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
X		

Arbetet är påbörjat genom att verksamheten jobbar med Säkra kompetensen, och resultatet av detta ska sammanfattas i en kompetensförsörjningsplan som ska redovisas för nämnden innan året är slut.

3.1.2 Strategiskt område: Lärande, utbildning och arbetsmarknad

I detta avsnitt redovisas nämndens bidrag till de strategiska målen Markplanerings- och exploateringsnämnden berörs av inom området Lärande, utbildning och arbetsmarknad.

Strategiskt mål 5: Det ska råda nolltolerans mot mobbing och kränkande behandling

Markplanerings- och exploateringsnämnden strävar efter att ha en god arbetsmiljö i all den verksamhet som bedrivs. Mobbing och kränkande särbehandling ska inte förekomma. För att motverka detta finns ett aktivt arbete för att informera om risker samt för att upptäcka och hantera eventuella fall. Till exempel ska varje enhet inom nämndens verksamhet årligen diskutera och uppmärksamma frågor om mobbing och kränkande behandling, med syfte att förebygga sådana händelser.

Nämndmål: Markplanerings- och exploateringsnämnden ska motverka mobbing och kränkande särbehandling på arbetsplatsen

Prognos måluppfyllelse	
Uppfylls	Uppfylls ej
X	

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Målvärde 2024
Antal anställda inom MEN som upplever sig ha utsatts för kränkande särbehandling av kollega eller chef de senaste 12 månaderna*	-	4	- *	0
Antal utredningar som påvisar att kränkande särbehandling sannolikt förekommit**	-	0	0	0
Kommentarer: * HR-direktör beslutat att förlägga enkät om kränkande särbehandling till första kvartalet 2025, därefter genomförs enkäten vartannat eller vart tredje år. Det gör att det inte är möjligt få ett utfall inför 2024. ** Ska ses i relation till antal genomförda utredningar.				

Målet ska anses uppfyllt när båda indikatorernas målvärde är uppfyllda mot bakgrund av den nolltolerans kommunen har mot mobbing och kränkande särbehandling. Samtidigt behöver det finnas en tillåtande kultur inom nämndens verksamhet för att lyfta problematik och anmäla mobbing och kränkande särbehandling.

Nämnden arbetar aktivt med att motverka mobbing och kränkande särbehandling på alla nivåer inom verksamheten. Utifrån det bedöms målet uppfyllas. Indikatorerna mäter fall av de som upplevt sig utsatta samt faktiska fall där utredning påvisat att kränkande särbehandling sannolikt förekommit. Under 2024 kommer en av indikatorerna inte gå att följas upp, därav görs prognos av måluppfyllelse enbart på en indikator. Även om målet anses uppfyllt kommer nämnden fortsatt arbeta förebyggande mot kränkande särbehandling. Målformulering och indikatorer kommer ses över inför kommande år.

3.1.3 Strategiskt område: Ett tryggt Örebro genom hela livet

Strategiskt mål 10: Det ska vara tryggt att bo, leva och verka i Örebro kommun

Utformning och gestaltning av livsmiljöer kan medföra ett positivt rörelsemönster över dygnets alla timmar där möten mellan människor i olika vardagliga ärenden kan förstärka upplevelsen av trygghet. I planprogramarbetet skapas förutsättningar för tryggare miljöer genom att identifiera brister och planlägga för miljöer som främjar integration, kopplar samman stadsdelar, tillskapar mötesplatser och tryggare rörelsestråk. Barnens trygghet, tillgänglighet och säkerhet i livsmiljöer är en prioriterad fråga. Det pågår arbete med trafiksäkerhetsåtgärder för barn i samband med trafikmiljöinvesteringar på allmän plats. Arbetet med huvudcykelstråk fortsätter för att få säkrare cykelbanor och ökad trygghet genom att fler cyklar. En ytterligare del i att skapa trygga miljöer är genom att kulturmiljöer och kulturvärden tas tillvara och utgör en självklar, synlig och uppmärksam del av Örebro kommun.

Nämndmål: Genom investering i offentliga miljöer ska förutsättningar för trygga miljöer skapas

Prognos måluppfyllelse	
Uppfylls	Uppfylls ej
X	

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Målvärde 2024
Antal genomförda trygghetsstudier	-	2	2	≥2
Kommentar: För samtliga namnsatta investeringar >1 mnkr i stadskärnan eller i något av inom kommunens gränser utsatta områden, riskområden eller särskilt utsatta områden ska trygghetsanalys genomföras och resultatet inarbetas i investeringsförslaget.				

Under 2023 har trygghetsanalyser och kunskapshöjande åtgärder, inklusive praktikanter från Kriminologiprogrammet, ökat förståelsen för komplexiteten i begreppet "trygghet". Faktisk trygghet skiljer sig från upplevd trygghet, och olika personer kan uppfatta trygghet olika. Det är viktigt att beakta flera gruppers perspektiv. Verksamheten har integrerat vissa generella empiriskt bevisade positiva aspekter för trygghet i fysisk planering och investeringsobjekt, exempelvis genom medborgardialogen om Olof Palmes torg. Fler trygghetsstudier planeras för Vivalla och dessa kommer integreras i kommunens planering. Trygghetsfrågan och barnperspektivet är viktiga för kommande etapper av Citylinjen.

Strategiskt mål 11: Örebro kommun ska inte ha några utsatta områden, riskområden eller särskilt utsatta områden

Markplanerings- och exploateringsnämnden är ej utpekade som berörda av det strategiska målet men har beslutat att ta fram nämndmål.

Örebro kommun arbetar aktivt med trygghetsfrågor och social hållbarhet inom samhällsplanering. Genom samarbete med olika parter, till exempel Partnerskapet, Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och kriminologiavdelningen på Örebro universitet, utvecklas arbetssätt för att skapa ett tryggare samhälle. Kommunens översiktsplan anger strategiska utvecklings- och förändringsbehov för Örebros stadsdelar, med målet att minimera boendesegregation och skapa jämlik tillgång till resurser.

Översiktsplanen betonar vikten av sammanhängande stadsstrukturer och närhet till vardagliga funktioner. Dessa strategier konkretiseras i "Strategi för arkitektur och byggande", som beskriver bevarande- och utvecklingsbehov. Dessa dokument utgör grunden för arbetet med att skapa rumsliga förändringar i utsatta stadsdelar.

Nämndmål: Utsattheten i områden ska minska genom utveckling av den fysiska miljön

Prognos måluppfyllelse	
Uppfylls	Uppfylls ej
	X

Indikator för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Målvärde 2024
Antal aktiviteter i utsatta områden, riskområden eller särskilt utsatta områden	-	3	1	>3
Kommentar: Prognosen för 2024 gäller enbart faktiskt genomföra nyinvesteringar i områdena, ej inräknat är drift och reinvesteringar.				

Målet är uppfyllt när indikatorns målvärde är uppnått i kombinerat med att minst en aktivitet utförts i respektive område.

De sista åtgärderna för Citylinjen i Brickebacken har slutförts under 2024 och fortsättningen genom kvarteret Tallkotten förbereds för att kunna genomföras 2025.

I Vivalla arbetar förvaltningen bland annat med att studera möjligheten till Citylinjen genom Vivalla, i samordningen med en utveckling av Vivallaparken. I Vivalla samarbetar kommunen med Öbo och har bland annat tagit del av Öbos genomförda trygghetsstudier i området.

3.1.4 Strategiskt område: Ett hållbart och växande Örebro

I detta avsnitt redovisas nämndens bidrag till de strategiska målen Markplanerings- och exploateringsnämnden berörs av inom området Ett hållbart och växande Örebro. Avsnittet avslutas med en redovisning av hur nämnden bidragit till riktade uppdrag från Kommunfullmäktige.

Strategiskt mål 12: I Örebro ska tillgången på bostäder i högre grad överensstämma med efterfrågan både vad gäller fastighetstyp, läge och prisbild

Översiktsplanen visar var nya bostäder kan byggas i staden och kommunen. Det gäller både nya stadsdelar och nya områden i mindre tätorter, men även förändringar i den befintliga stadsstrukturen. Den ger också strategisk vägledning om vilka typer av bostäder som bör byggas baserat på geografiskt sammanhang och befintligt bostadsbestånd. Hur väl behov och efterfrågan på bostäder möts analyseras löpande utifrån bland annat prisbild, fastighetstyp och läge. Nämndens arbete med proaktiv översiktlig planering skapar förutsättningar för god bostadsförsörjning. Trots god planberedskap krävs fortsatt arbete för att säkra framtida byggbar mark för bostäder, verksamheter och samhällsservice. Nämnden fortsätter arbeta för att skapa fler enbostadshus. Intresset för nybyggnation är fortsatt svagt, men förväntas öka på sikt.

Aktivitet: För varje uppdrag inom den översiktliga planeringen ska vid uppstart redogöras för hur uppdraget svarar på efterfrågan gällande användning, läge och bebyggelsestyp

Status för aktivitetens genomförande	
När ska aktiviteten vara genomförd?	Status
2024	Enligt plan

I revideringen av översiktsplanen, samt i de nya riktlinjerna för bostadsförsörjning, har förvaltningen sett till att frågan fått stort utrymme med målet att skapa förutsättningar för god bostadsförsörjning.

Aktivitet: I markanvisningar beakta marknadsförutsättningarna och bedöma efterfrågan för de tänkta bostäderna

Status för aktivitetens genomförande	
När ska aktiviteten vara genomförd?	Status
2024	Enligt plan

Inför varje markanvisning görs en analys av marknaden och inför kommande markanvisningar i exploateringsområden som är under utbyggnad har en sammanställning av bostadsstorlekar genomförts och avsikten är att kommande markanvisningar skall riktas mot de bostadstyper där vi ser ett underskott, samt den bostadstyp där vi ser en ökad efterfrågan från marknaden.

Strategiskt mål 13: Inom och mellan våra stadsdelar behövs fler och mer varierade bostadstyper

Markplanerings- och exploateringsnämnden är ej utpekade som berörda av det strategiska målet men har beslutat att ta fram nämndmål.

Översiktsplanen är en strategisk utgångspunkt för att skapa förutsättningar för funktionella blandningar i nya och befintliga stadsdelar och områden. En bärande strategi i översiktsplanen är större variation av bostäder i kommunens tätorter och på landsbygden. Genom att verka för att strategin genomförs bidrar nämnden till att minska skillnader i livsvillkor och geografiska skillnader över tid. Utöver översiktsplanen är ”Strategi för arkitektur och byggande” ett viktigt stöd för att förstå betydelsen av fler och mer varierade bostadsformer. Nämnden ansvarar för markanvisningar av bostäder på kommunal mark och använder den etablerade Örebromodellen som metod för planering och markanvisning av verksamheter och bostäder. Genom metoden kan nämnden påverka bebyggelsestyp, byggnaders utformning och bostäders upplåtelseform. Utvecklingsförslag, planprogram och fördjupningar av översiktsplanen är alla viktiga delar i detta arbete.

Aktivitet: Varje utvecklingsförslag, planprogram eller fördjupningar av översiktsplanen som bedrivits under året ska bidra till ökad bostadsvariation

Status för aktivitetens genomförande	
När ska aktiviteten vara genomförd?	Status
2024	Enligt plan

Förvaltningen har precis haft nya riktlinjer för bostadsförsörjning ute på samråd. Där listas ett antal åtgärder och aktiviteter för att nå målet. Även i de planprogram som är pågående just nu har målet beaktats.

Aktivitet: Ett förslag till kort ”populärversion” av Strategi för arkitektur och byggande i Örebro kommun ska tas fram

Status för aktivitetens genomförande	
När ska aktiviteten vara genomförd?	Status
2025	Enligt plan

Arbetet med att ta fram en populärversion av Strategi för arkitektur och byggande i Örebro kommun kommer att intensifieras under hösten. Under våren har resurserna allokerats till revideringen av Översiktsplanen. Ambitionen är fortfarande att ett förslag skall vara framme till årsskiftet.

Strategiskt mål 14: Örebro kommun ska fortsatt vara attraktivt för företag att växa och etablera sig i * GEH-mål

Markplanerings- och exploateringsnämnden bidrar till det strategiska målet genom att skapa förutsättningar för företag att etableras, utvecklas och utökas i kommunen. Ett långsiktigt och strategiskt arbete för att möjliggöra verksamhetsmark utifrån näringslivets behov pågår kontinuerligt i samarbete med övriga verksamheter inom och utanför

förvaltningen. Trots en svagare konjunktur är det stor efterfrågan på verksamhetsmark och det finns risk att det under 2024 kommer vara underskott på byggklar och kommunägd verksamhetsmark, i synnerhet för större och ytkrävande verksamheter. För att fortsätta vara en attraktiv kommun och säkerställa viktiga etableringar inom kommunen och regionen är det viktigt att kommunen har tillgänglig byggklar mark att sälja. För att detta ska uppnås måste flera av kommunens nämnder samverka för att nå målet. Markplanering- och exploateringsnämnden ansvarar för markanvisning och försäljning, Bygg- och miljönämnden ansvarar för att se till att detaljplaner tas fram i tid och Teknik- och servicenämnden ansvarar för projektering och byggande av teknisk infrastruktur. Utvecklingen av verksamhetsområden behöver både tillse att det finns förutsättningar för företag att etablera sig samtidigt som utvecklingen är hållbar. Arbetet utvecklas kontinuerligt för att bli bättre och effektivare.

Nämndmål: Tillgången på kommunägd planlagd mark för verksamhetsetableringar ska vara god

Prognos måloppfyllelse	
Uppfylls	Uppfylls ej
	X

Indikator för mätning av måloppfyllelse	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Målvärde 2024
Antal kvm såld verksamhetsmark (kommunägd mark)	117 000	61 300	70 000*	150 000
Antal kvm verksamhetsmark som adderas till planreserven utifrån årets laga kraftvunna detaljplaner (kommunägd mark)	20 000	0	0**	>150 000
Kommentar: Prognos och utfall behöver se i en 2-3års period. Differensen behöver inte vara noll sett till ett år men över tid (2-3 år) bör planläggning vara i nivå med försäljning. * Andelen såld verksamhetsmark prognostiseras under 2024–2025 vara ett snitt på 150 000kvm/år dock med ett lägre utfall under 2024 ** Från att en detaljplan är laga kraftvunnen så är det en process på ett par år för att marken ska bli byggbar.				

Måloppfyllelse bedöms utifrån differensen mellan utfallen för respektive indikator. Antal kvadratmeter planlagd verksamhetsmark ska vara i nivå med antal kvadratmeter såld verksamhetsmark.

Prognosen för såld verksamhetsmark 2024 är lägre än målvärdet, men snittet sett över åren 2024–2025 förväntas uppnå målvärdet. Detta beror främst på den rådande konjunkturen. Efterfrågan på verksamhetsmark är fortsatt hög, men svårigheter finns att matcha byggklar verksamhetsmark med önskemål om storlek och läge.

Tillgången till byggklar verksamhetsmark är avgörande för att behålla kommunens attraktivitet. Fortsatt arbete med samverkan mellan Markplanering- och exploateringsnämnden, Bygg- och miljönämnden och Teknik- och servicenämnden krävs för att det ska kunna uppnås.

Strategiskt mål 16: Inom Örebro kommunkoncern ska energieffektiviseringen öka *GEH-mål

Aktivitet: Utredning fortsätter och handlingsplan tas fram för åtgärder som kan leda till energieffektivisering inom det kommunägda beståndet

Status för aktivitetens genomförande	
När ska aktiviteten vara genomförd?	Status
2025	Enligt plan

För att bidra till att minska energiförbrukningen och öka energieffektiviseringen inom kommunkoncernen ska nämnden inom sin verksamhet inventera energiförbrukning i fastighetsbeståndet. Utredningen ska ske enligt prioriteringsordning där störst potential till energieffektivisering går först. Åtgärder i fastigheterna kommer att föreslås där även trolig effektvinst kommer redovisas. För att göra de åtgärder som behövs kommer medel att behöva avsättas under kommande år. Utredning är påbörjad och deluppdrag levereras löpande. Då uppdraget ligger hos ÖBO styrs tidplanen i mångt och mycket där.

Aktivitet: Leder arbetspaket inom Klimatneutrala Örebro

Status för aktivitetens genomförande	
När ska aktiviteten vara genomförd?	Status
September 2024	Enligt plan

Inom projektet Klimatneutrala Örebro 2030 leder förvaltningen tre arbetspaket(AP) med syfte att identifiera och inleda pilotprojekt för klimatneutrala byggnader inom de vanligaste byggnadstyperna och infrastrukturprojekt för nya stadsdelar, utifrån ett livscykelperspektiv(AP4). Arbetet innebär även insatser för att uppnå hållbar mobilitet(AP7) och identifiera samt etablera digitala verktyg som bidrar till en klimatneutral stad(AP8). Resultaten från arbetet inom Klimatneutrala Örebro 2030 slutrapporteras hösten 2024. Dessutom har en ansökan skickats in till Viable Cities för att delta i satsningen Klimatneutrala Städer 3.0.

Strategiskt mål 17: Öka den biologiska mångfalden och andelen giffria miljöer

Markplanerings- och exploateringsnämnden bidrar genom att verka för en god miljö- och naturvård i kommunen. Grönområden med hög attraktionskraft och rik natur är en viktig del i skapande av högre biologisk mångfald, attraktiva boendemiljöer och möjligheter till aktiv fritid. Strategiskt och långsiktigt arbete med grön- och naturområden i den fysiska planeringen och i förvaltningen av naturmiljöer och skog är en viktig pusselbit.

I takt med att staden växer ökar fokus på förtätning och omvandling av tidigare industriområden. Sanering av förorenad mark blir en allt viktigare fråga i stadsplaneringen. Genom att sanera mark i gamla industriområden som omvandlas till bostadsområden bidrar nämnden till en giftfri miljö, vilket resulterar i att allt fler förorenade områden saneras. I den nya förvaltningsorganisationen samarbetar personalen kring frågan om förorenad mark, vilket möjliggör effektiv samverkan. Ett gott samarbete mellan kommunen och Länsstyrelsen är också en framgångsfaktor för god hantering av förorenade områden.

Aktivitet: Fortsätta restaurera hagar, ängar och betesmarker i syfte att stärka och öka den biologiska mångfalden

Status för aktivitetens genomförande	
När ska aktiviteten vara genomförd?	Status
2024	Enligt plan

Förvaltningen har tillsammans med upphandlade entreprenörer under året testat ny teknik för restaureringsinsatser som gett positiva naturvårdsresultat för flora och gräs. Naturvårdsröjningar har gjorts i Hyttebacken, Somarro och i Björklunda gamla betesmark. I naturreservatet Ekeby Ekhage har en betesmark restaurerats för att hålla ekhagen öppen. Den betade ytan har utökats med ca 2,5 hektar och reinvestering gjorts i stängsel och mötesplatser. Gammalt bete i Oset och Rynningeviken har utökats med 6 hektar och ska betas senare under året. I Ässkog och i Latorp har ängsmarkerna restaurerats.

Aktivitet: Fortsätta tillämpa grönytefaktor vid markanvisningar i syfte att öka mängden grönyta i våra bebyggda miljöer

Status för aktivitetens genomförande	
När ska aktiviteten vara genomförd?	Status
2024/2025	Enligt plan

Om det konjunkturmässigt är möjligt att markanvisa bostadsmark under hösten av 2024 så kommer denna att uppfyllas, i annat fall kommer grönytefaktorn appliceras på markanvisningar under 2025.

Aktivitet: Använda verktyg för att säkerställa ekosystemtjänster i kommande planprogram och planeringsunderlag

Status för aktivitetens genomförande	
När ska aktiviteten vara genomförd?	Status
December 2024	Enligt plan

Det finns ett antal verktyg framtagna för att säkerställa målet och förvaltningen har testat några av dem. Under pågående revidering av översiktplanen fortsätter vi det arbetet.

Strategiskt mål 18: Säkra en hållbar och resiliert vattenförsörjning

Grundvattentillgången är avgörande för att säkra tillgången till dricksvatten. Genom att hantera dagvatten, öka infiltrationen och fördröja vattnets framfart kan grundvattenbildningen ökas. God planering för tekniska system och bebyggelsestruktur som tar hänsyn till både dricksvattenförsörjning och spillvattenhantering är nödvändig för att säkra en ekonomiskt effektiv dricksvattenförsörjning. Markplanerings- och exploateringsnämnden ansvarar för det genom översiktlig planering.

Våtmarker spelar en viktig roll i landskapet genom att fungera som vattenreservoarer, minska risken för skogsbränder, bidra till kolinlagring och fungera som naturliga reningsverk. De är också viktiga livsmiljöer för växter, fiskar, insekter och groddjur. Många våtmarker i Örebro kommun har försvunnit sedan sjösänkningen och utdikning. Därför fortsätter nämnden det viktiga arbetet med att skapa våtmarkerna, både ur naturvårdssynpunkt och ur ett socialt perspektiv. Våtmarkernas rika fågelliv bidrar också till utvecklingen av naturturism i kommunen. Nämndens arbete med att anlägga småvatten och dammar är också viktigt, eftersom dessa miljöer bidrar till biologisk mångfald och kan användas för vattenrening.

Nämndmål: Öka återställandet av våtmarksmiljöer och vattendrag för att motverka klimatpåverkan, främja biologisk mångfald och grundvattenbildning

Prognos måloppfyllelse	
Uppfylls	Uppfylls ej
X	

Indikator för mätning av måloppfyllelse	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Målvärde 2024
Areal anlagd och restaurerad våtmark	-	31,4 ha	35 ha	5 ha

Mellringe våtmark på ca 3 hektar är färdigställd och är den första kommunala våtmark som är tydligt flödesdämpande. Den bidrar till rening av Älvtomtabäcken och minskar översvämningensrisken i Björkhaga. Lindbacka bro är renoverad och vattendraget har återställts. Förvaltningen har bidragit i ett projekt med en privat markägare för att skapa en våtmark i Ullavi. Under året planeras även arbete med en våtmarksrestaurering i Lockenkil och en i Ånnaboda. Ett projekt för återvätning av en skogsytta på 30 hektar i Kvinnersta är på gång, Skogsstyrelsen står för finansiering och kommunen för planering.

Nämndmål: Dricksvattenförsörjning är en del i den kontinuerliga översiktsplaneringen

Prognos måloppfyllelse	
Uppfylls	Uppfylls ej
X	

Indikator för mätning av måloppfyllelse	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Målvärde 2024
Dricksvattenförsörjningen är inkluderad i resultaten av den översiktliga planeringen	-	Ja	Ja	Ja
Kommentar: Dricksvattenförsörjning i översiktlig planering handlar både om planering för nya system för vattenförsörjning, om fördröjningsytter för vattnets framfart i landskapet som ökar grundvattenbildningen samt strategisk bebyggelseplanering där det finns tekniska och ekonomiska förutsättningar för kommunalt VA.				

I programmet för hållbar utveckling (PHU) finns ett delmål som i princip sätter ett mål att Svartån blir vattenskyddsområde. Det har krävt mycket förarbete och kommer att kräva mer kommunikation med verksamhetsutövare och jordbrukarna. Även planeringen för Vätternvatten finns med i den kontinuerliga översiktsplaneringen.

Uppdrag 2024

- Fortsätta arbetet med BRT etapp 2 och 3 tillsammans med Region Örebro län

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
X		

Än finns inget beslut om genomförande av etapp 2 och 3 för Citylinjen, men planeringen pågår för att minimera glappet mellan etapperna vid eventuellt beslut. Besked om medfinansiering från Klimatklivet väntas i höst. Flera alternativ för medfinansiering finns, men stadsmiljöavtalen är borttagna. Medfinansiering från staten eller EU kan påverka tidplanen och omfattningen, så förvaltningen arbetar med olika scenarion. Maximal effekt av Citylinjen och BRT som kollektivtrafiksystemet uppnås först när etapp 2 och 3 är utbyggda.

- Arbetet med medborgardialoger inom samhällsbyggnadsområdet ska utvecklas

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
X		

Under våren och försommaren har dialoger genomförts i Hovsta och Ekeby-Almby med förvaltnings husvagn och konceptet "Snacka Örebro". Syftet var att få in synpunkter inför framtagande av förslag till den nya översiktsplanen. Dessa områden är utpekade som utredningsområden i den nuvarande översiktsplanen. Synpunkter kunde lämnas både digitalt via orebro.se och under dialogträffarna. Många medborgare kom och besökte oss på plats och ännu fler besvarade vår digitala enkät på orebro.se. Totalt 300 medborgarsvar har inkommit.

- Tillsammans med ÖBO och privata fastighetsägare skapa bättre förutsättningar för efterfrågade bostäder i hela kommunen

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
	X	

Löpande dialog med ÖBO på strategisk och operativ nivå. Uppdraget är svårt att betrakta som genomfört.

- Skapa förutsättningar för att underlätta klimatsmarta åtgärder och hållbara lösningar för nybyggnation och befintlig byggnation

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
X		

Kommunen uppmuntrar till klimatsmarta åtgärder och det finns inga kända kommunala hinder för hållbara lösningar.

- **Genom kommunövergripande arbete underlätta att hitta parkering i Örebro**

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
	X	

Tre deluppdrag ryms inom ÖSB-uppdraget. Dels är en dialog om parkering med fastighetsägare inledd, dels pågår en utredning med förslag om nytt parkeringsledningssystem och dels tas underlag för en reviderad parkeringstaxa på allmän plats fram. Uppdragen förväntas vara genomföra 2024, men där effekterna av flera av uppdragen kommer först 2025. En reviderad parkeringstaxa, som kan säkerställa ledig kapacitet i alla delar av staden, kan börja gälla först 2025.

- **Arbeta för att naturmiljöer blir mer tillgängliga för kommuninvånare**

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
X		

Arbete pågår med förbättringar i välkomnande och snygga entréer. Reinvesteringar har gjorts i skyltning, stigar och broar – bland annat i Hyttebacken, Markaskogen, Vinteråsen, Boglundsängen, Hampetorp och Karlslund. I Oset och Rynningeviken spolades många stigar bort under vårens blöta väder som har säkras för besökare och djurliv. Samråd kring cykel- och ridleder i Blänkabacken pågår. Förvaltningen har bidragit till turbåtarna på Hjälmarens i syfte att tillgängliggöra Björköns naturreservat för fler besökare än de med egen båt. Turbåtstrafiken handhas och marknadsförs numera av Kultur- och fritidsförvaltningen.

- **Arbeta för att bevara och restaurera mark- och vattenmiljöer**

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
X		

Aktiviteten genomförs under året med gott resultat.

Se text från *Aktivitet: Fortsätta restaurera bagar, ängar och betesmarker i syfte att stärka och öka den biologiska mångfalden*

Kvarstående uppdrag från ÖSB 2023

- **Initiera medborgardialog kring framtidens trafik- och infrastrukturlösningar**

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
X		

Remiss av trafikstrategin har genomförts. Parallellt har även en enkät om trafik och hållbar mobilitet legat ut för kommuninvånarna att svara på, vilket resulterat i 225 svar. Svaren från remissen och enkäten har arbetats in i förslaget till ny trafikstrategi. Dessutom anordnades i augusti en framtidsspaning med externa föreläsare där näringsliv och fastighetsägare bjöds in.

- Underlätta klimatsmarta åtgärder och hållbara lösningar inom nybyggnation och befintlig byggnation

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
X		

Kommunen uppmuntrar till klimatsmarta åtgärder och det finns inga kända kommunala hinder för hållbara lösningar.

- Utveckla arbetet med naturvård och ökad biologisk mångfald genom att ta fram en strategi för naturvård och friluftsliv

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
	X	

Arbetet fortskrider under hösten efter att ha pausats under våren då revideringen av Översiktsplanen prioriterades högre. Beslutet om planen skjuts därmed till våren 2025.

- Arbetet med att framtidssäkra motionsspåren beträffande belysning, tillgänglighet och trygghet ska fortsätta

Prognos uppdrag		
Genomfört	Påbörjat	Ej påbörjat
	X	

Långsiktigt uppdrag som är svårt att betrakta som färdigt. En investeringsplan och utbyggnadsplan finns för att säkra belysningsutbyte. Markspåret har påbörjats under hösten, Varbergspåret är näst på tur som kommer att påbörjas med rivning.

3.2 Övriga mål och uppdrag

Strategiska styrdokument

Nämndens verksamhet bedrivs i enlighet med kommunala styrdokument. Örebro kommuns strategier, ställningstaganden och mål inom hållbarhetsområdet, som övergripande finns beslutade i Översiktsplanen och Program för hållbar utveckling, omsätts i det löpande i nämndens verksamhet. I arbetet tas även hänsyn till kommunala styrdokumenterna såsom strategi för arkitektur och byggande, grönstrategi, klimatprogram, trafikprogram med flera. Därutöver ska hänsyn tas till de globala och nationella målen, lagar och förordningar. Just nu pågår ett omfattande arbete med revidering av den gällande översiktsplanen. Den nya versionen förväntas gå ut på samråd vid årsskiftet.

Digitalisering

Ny plattform för externa webbkartan

Arbetet med att byta teknisk plattform för den externa webbkartan, så att både den interna och externa webbkartan har samma tekniska lösning, fortgår. Dock har arbetet dragit ut på tiden och beräknas bli klart tidigast runt årsskiftet 2024/2025. Några av orsakerna till fördröjningen är att all geografisk information som vi lagrar i kommunen behöver byta lagringsyta och i samband med det behöver all information bli säkerhetsklassad och strukturerad på ett säkert sätt. Då övergången genomförts kommer kommunen ha samma tekniklösning för både den interna och externa webbkartan vilket ökar säkerheten och möjligheterna att samnyttja information både internt och externt. Det kommer också skapa större möjligheter för Örebro kommun att sprida öppna geodata samt att skapa digitala medborgardialog där kartan kan vara en del i kommunikationen.

BIM-modellen i markanvisningsprocessen

Under 2024 fortsätter verksamheten med implementeringen av BIM där fokus ligger i att utveckla en mer automatiserad process för att möjliggöra enklare och snabbare hantering av markanvisningar. Målet är att förbättra effektiviteten och rättvisan i bedömningarna, vilket kommer att gynna både förvaltningen och sökande parter.

Digital tvilling med Cesium

Idag finns en version av Digital tvilling tillgänglig internt med bland annat terräng, byggnadsvolymer och träd. Under året kommer utvecklingen fortsätta för att implementera fler funktioner, datalager, BIM-stöd och sensorkopplingar. Det finns även tankar om att publicera en avskalad variant riktad mot allmänheten samt att eventuellt ge våra kommunala bolag tillgång till, för dem, relevanta datamängder. I och med detta kommer det under året också krävas att datamängder/lager säkerhetsklassas. I september kommer det finnas en Unreal Engine modell (med samma grundmodeller som i den digitala tvillingen) som går att titta på med VR-headset, vilket ger en mer realistisk upplevelse av det fysiska rummet.

Drönarverksamhet

Drönarverksamheten ökar inom kommunen och det finns ett behov av samordning för den verksamheten. Geodataenheten har tillsammans med Teknik- och serviceförvaltningen tagit fram ett förslag till en ny kommunal drönarflygningsorganisation som planeras att presenteras under hösten 2024 och efter synpunkter tas vidare för beslut och implementering.

4. Analys av nämndens ekonomi

Händelse av väsentlig betydelse för delårsprognosarbetet

Ekonomisystemet Raindance uppgraderades i början av april till en ny version med målet att ekonomihanteringen ska bli mer effektiv, säker och kvalitativ. Vårens uppdatering kan ha påverkat verksamheternas möjlighet att genomföra kvalitetssäkrade analyser, vilket innebär att prognosen kan vara förenad med större osäkerhet än vanligt. Därav är det ännu viktigare än tidigare att nogsamt följa upp det ekonomiska resultatet löpande samt informera nämnden vid eventuella stora differenser mot delårsrapport med prognos 2.

Budgetförändringar mot verksamhetsplanen

Markplanerings- och exploateringsnämnden har fått reducerad driftsbudget med 426 tkr i samband med att Kommunstyrelsen tar över ansvaret för IT-objekten. Nämnden har fått utökad driftsbudget med 722 tkr för kapitalkostnader till följd av färdigställande av allmän plats runt Kulturkvarteret, 1 638 tkr i kompensation för höjd internränta samt 200 tkr i utökad budget för drift av Bocksboda 1:8 (Hyttbacken), extra medel för finansiering av Rosebergsdagarna konferens 50 tkr, Hyresindex för 2024 1,7 mnkr samt flytt av alla kostnader för Citypassagens lokal till Kommunledningsförvaltningen -15,0 mnkr och . Den totala driftsbudgeten uppgår till 76,8 mnkr.

Markplanerings- och exploateringsnämnd	Belopp tkr
Rambudget ÖSB 2024	87 202
IT-objekten	-426
Kapitalkostnad Kulturkvarteret	722
Internränta 0,75 %-enheter	1 638
Bocksboda 1:8	200
Rosenbergsdagarna	50
Hyresindex 2024	782
Löneöversyn apr-dec	1 650
Flytt CityP kost KLF	-15 017
Rambudget 2024	76 801

Bild: Budgetförändringar mot verksamhetsplanen.

Nämndens investeringsbudget har utökats med 1,6 mnkr genom anslag för Hyttbacken och uppgår totalt till 460,7 mnkr.

Delårsresultat och prognos – ekonomi

Markplanerings- och exploateringsnämnden redovisar en positiv avvikelse mot periodens budget på 1,0 mnkr. Prognosen visar en negativ avvikelse på 2,9 mnkr till följd av lägre intäkter av hyror och arrenden för tomträtter, lägre försäljning av skog samt en engångskostnad för en sanktionsavgift kopplat till parkeringen ”Tappstället”

Nettokostnaden väntas bli 19,9 mnkr lägre 2024 jämfört med 2023. Nämnden genomförde omfattande sanering av mark 2023 vilket inte är planerat för 2024. Den kostnad som legat på nämnden för Citypassagens lokaler har flyttats till kommunledningsförvaltningen för att samla alla kostnader för kommunens noder på ett ställe. Nämndens planeringsreserv uppgår till 0 tkr och har använts för att tillsammans

med City Örebro skapa årets Sommargata/Sommartorg på Olof Palmes torg. Sommartorget har bjudit på upplevelser och lockat till fler möten i city.

Effektivisering

Förvaltningen arbetar med frågan om kommunen skall kunna skapa nya tomträtter för att kunna skapa mer intäkter, vilket kräver revidering av tidigare inriktningsbeslut från Programnämnd Statsbyggnad och Kommunstyrelsen. Vidare skulle det kunna utredas tvingande nyupplåtelse för vissa typer av projekt eller för vissa motparter, ex småhustomter eller inom kommunkoncernen.

4.1 Enheternas delårsresultat och prognos

Markplanerings- och exploateringsnämnden har en positiv avvikelse mot periodens budget på 1,0 mnkr. Nämndens intäkter och kostnader kommer inte jämnt fördelat under året därför är avvikelserna normala.

Avdelning	Belopp tkr	Bokslut 2023	Utfall ack 2024-08	Budget ack 2024-08	Avv ack	Budget 2024	Prognos 2024	Avv helår prog-budg
MEN Nämnd		-497	-337	-912	575	-1 368	-801	567
MEN Ledning MSF		-8 596	-1 480	1 668	-3 148	2 147	3 310	1 162
MEN Mark- o Exploateringsavd		-49 342	-10 379	-21 336	10 958	-33 174	-37 927	-4 753
MEN Stadsplanering		-33 901	-30 462	-22 910	-7 552	-36 039	-35 635	404
MEN Kollektivtrafik		-7 270	-5 450	-5 579	129	-8 368	-8 658	-290
Nettokostnad		-99 607	-48 108	-49 070	961	-76 802	-79 711	-2 910

Bild: Enheternas delårsresultat och prognos

Nämndens positiva avvikelse mot periodens budget uppgår till 0,6 mnkr och består av till större delen av lägre kostnad för arvoden. Prognosen visar på en positiv avvikelse på 0,6 mnkr som avser arvoden.

Ledning redovisar en negativ avvikelse mot periodens budget som avser kapitalkostnader som felaktigt redovisas här men som tillhör Naturvärden. Prognosen visar en positiv avvikelse på 1,2 mnkr för framförallt lägre personalkostnader.

Mark- och exploateringsavdelningen har en positiv avvikelse till och med aug på 11,0 mnkr som beror på kapitalkostnader felaktigt redovisade på ledning. Prognosen visar på en negativ avvikelse på totalt 4,9 mnkr som beräknas uppstå till följd av lägre intäkt från skogsverksamheten samt personalkostnader för medarbetare som tidigare finansierats via projektmedel på Projektledningsenheten.

Stadsplaneringsavdelningen har en negativ avvikelse mot periodens budget på 7,6 mnkr. Det är främst lägre intäkter inom Geodata och Detaljplanering som orsakar avvikelserna då dessa inte kommer jämt över året. Prognosen visar en positiv avvikelse på 0,4 mnkr som avser lägre kostnader för personal pga vakanser eller sjukskrivning hos framförallt stadsmiljö och trafikenheten.

Kollektivtrafiken har en positiv avvikelse till och med aug på 0,1 mnkr. Prognosen visar en negativ avvikelse på helår på 0,3 mnkr till följd av driftskostnader för Södra station.

Nämndens totala prognos visar en negativ avvikelse på 2,9 mnkr.

4.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

Markplanerings- och exploateringsnämndens nettokostnad väntas minska med 19,9 mnkr jämfört med 2023.

Intäkter, främst i form av Övriga intäkter och ersättningar, väntas minska med 14,3 mnkr jämfört med 2023.

Kontogrupp (tkr)	2023 Bokslut	2023 Budget	2024 Budget	Utfall ack 2024-08	Prognos helår 2024	Avvikelse budget- prognos	Förändring utfall helår 2023-2024
Intäkter	257 878	240 531	247 711	159 972	243 566	-4 145	-14 312
Netto intäkter	257 878	240 531	247 711	159 972	243 566	-4 145	-14 312
Köp verksamhet	-116 926	-104 589	-110 014	-61 789	-106 002	4 011	-10 924
Personalkostnader	-79 826	-90 114	-92 188	-54 274	-87 066	5 122	7 240
Lokalhyror	-41 067	-41 220	-29 396	-19 326	-29 396	0	-11 671
Entreprenad- o fastighetskostnader	-88 238	-87 599	-64 002	-44 339	-65 601	-1 600	-22 637
Övriga kostnader	-31 429	-15 819	-28 914	-28 353	-35 212	-6 298	3 783
Netto kostnader	-357 486	-339 341	-324 513	-208 080	-323 277	1 235	-34 209
Nettokostnad totalt	-99 608	-98 810	-76 802	-48 108	-79 711	-2 910	-19 897

Bild: Intäkts- och kostnadsutveckling

Köp av verksamhet väntas minska med 10,9 mnkr främst till följd av flytten av kapitalkostnad för Citypassagens lokaler till kommunledningsförvaltningen. Lokalhyrorna för Citypassagen flyttas till kommunledningsförvaltningen och står för hela den minskningen av kostanden. Personalkostnaderna ökar i och med att fler medarbetare bedöms vara i tjänst samt till följd av löneökningar. Entreprenad- och fastighetskostnader väntas minska med 22,6 mnkr jämfört med bokslut 2023. Förändringen beror främst på det extra anslag på 17,0 mnkr som nämnden fick 2023 för sanering av mark på Pappers bruket. Prognosen visar att Övriga kostnader förväntas minska med 3,8 mnkr främst till följd av lägre konsulttjänster.

4.3 Verksamheternas delårsresultat och prognos (Verksamhetsindelning enligt SCB:s RS-kod¹)

Den politiska verksamheten väntas öka nettokostnaden på helår för arvoden samt att användandet av planeringsreserven redovisas här i prognosen. Ökningen väntas bli totalt 0,3 mnkr.

Prognosen för verksamhetsområde Samhällsbyggnad visar på en lägre nettokostnad med 19,9 mnkr för 2024 jämfört med 2023, vilket främst avser saneringskostnader under 2023 vilka inte förväntas under 2024.

¹ Räkenskapssammandraget (RS) är Statistiska centralbyråns (SCB:s) årliga insamling av ekonomiska uppgifter från samtliga kommuner. Syftet med RS är att på kommun- och riksnivå få en tillförlitlig information om kommunernas ekonomi, både nuläge och utveckling. RS har stor betydelse för olika användningsområden på nationell, internationell och kommunal nivå och är lagstadgad.

Verksamhetsgrupp belopp tkr	2023 Bokslut	2023 Budget	2024 Budget	2024 Ack utf aug	Prognos Helår	Avvikelse prognos	Förändring utfall helår 2023-2024
100 Politisk verksamhet	-490	-1 401	-1 368	-335	-801	567	312
200 Samhällsbyggnad	-84 509	-87 219	-62 303	-44 340	-65 374	-3 071	-19 135
240 Gator, vägar o park	-25 539	-22 833	-24 442	-13 144	-24 246	197	-1 293
260 Miljöverksamhet	0	0	0	0	0	0	0
800 Mark inkl. bostadsverksamhet	16 690	17 694	17 026	11 305	16 714	-312	-24
830 Kollektivtrafik	-7 270	-7 012	-8 368	-5 450	-8 658	-290	1 388
902 Kommungemensam verksamhet	-7	0	0	0	0	0	-7
930 Gemensam fastighetsverksamhet	1 519	1 960	2 654	3 857	2 654	0	-1 135
Summa Markplanerings- och exploateringsnämnden	-99 607	-98 810	-76 802	-48 105	-79 711	-2 910	-19 895

Bild: Ekonomiskt delårsresultat och prognos per verksamhet

Prognosen för verksamhetsområde Gator, vägar och park visar en lägre nettokostnad med 1,3 mnkr jämfört med 2023 där interna intäkter väntas bli högre.

Verksamhetsområdet Mark inkl. bostadsverksamhet avser tomträtter där nettokostnaden väntas vara oförändrad.

Kollektivtrafikens prognos visar att nettokostnaden ökar med 1,4 mnkr i jämförelse mot bokslut 2023.

Kommungemensamt avsåg gemensamma kostnader för Citypassagen som numera har flyttats till kommunledningsförvaltningen i sin helhet.

Prognosen för Gemensam fastighetsverksamhet visar en reducerad nettokostnad på 1,1 mnkr för helår 2024 jämfört med bokslut 2023 till följd av förväntat högre hyresintäkter.

4.4 Investeringar

Nämndens investeringsbudget uppgår till totalt 460,7 mnkr inklusive överförda ej nyttjade medel från 2023 där även markåtkomstbidraget för naturreservatet i Markaskogen ingår. Under perioden januari till och med aug har 227,1 tkr använts, vilket motsvarar 49 procent. En övergripande prognos har gjorts där totalt 80 procent av budget väntas förbrukas under året. Det ger en positiv avvikelse mot budget vid årets slut på 92 tkr.

Investeringar belopp tkr	2023 Bokslut	Ack aug Utfall	Ack aug Budget	Ack aug Avv. i tkr	Ack aug Förb i %	Helår Innev. Progn	Helår Budget	Helår Avv Progn- Budg
Totalt investeringar 2024	-291 783	-227 080	-307 103	80 023	74%	-368 907	-460 655	91 748

Bild: Investeringar

Exploatering

Under årets första åtta månader har försäljning av exploateringsfastigheter genererat ett resultat på 3,8 mnkr. Inbetalda reservationsavgifter uppgår för perioden till 23,8 mnkr. Detta ger en tydlig bild över läget på fastighetsmarknaden där många aktörer vill binda upp sig för fastigheter som de kommer förvärva när reservationstiden går ut, samtidigt som färre affärer än planerats knutits ihop och avslutats hittills under året. Vissa planerade försäljningar har också fått förlängda reservationstider vilket också skjuter upp köpeskillingen. Ett antal köpeskillingar är att vänta under sista tertialet, men den samlade bedömningen är att avkastningskravet för 2024 inte kommer att uppnås, med hänvisning till den

sviktande fastighetsmarknaden. Exploateringsersättningar har erhållits till ett värde av 1,6 mnkr samtidigt som avslutade områden genererat ett negativt resultat på 1,7 mnkr. Från alla dessa poster ska sedan räknas av kostnader för administration för att nå resultat för exploateringsverksamheten.

5. Fem år i sammandrag

	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024
Befolkning					
Totalt antal invånare, Örebro kommun	156 381	156 987	158 057	159 348 ²	159 862 ³
• Kvinnor	78 771	79 114	79 669	80 466	80 733
• Män	77 590	77 873	78 388	78 882	79 129
Anställda inom Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen⁴					
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare					
• Totalt	-	-	-	190	Oförändrat
• Kvinnor	-	-	-	116	Oförändrat
• Män	-	-	-	74	Oförändrat
Antal visstidsanställda, årsarbetare					
• Totalt	-	-	-	10	Oförändrat
• Kvinnor	-	-	-	7	Oförändrat
• Män	-	-	-	3	Oförändrat
Mark och exploatering					
Sålda tomter småhus	25	26	1	5	10
Sålda tomter flerbostadshus	7	5	2	3	1
Sålda tomter verksamhet	10	9	4	8	7
Antal byggklara småhustomter för försäljning	10	9	13	24	127
Naturvård					
Antal kommunala natur- och kulturresevat	21	21	21	21	21
Kollektivtrafik					
Stadstrafik					
Antal resor	5 000 000	5 000 000	7 028 326	7 957 960	Oförändrat

² Uppgifter hämtade 2024-06-11 från Örebro kommuns statistikdatabas

³ Uppgifter hämtade 2024-06-11 från Örebro kommuns statistikdatabas

⁴ Historiska siffror saknas då en omorganisering gjordes årsskiftet 2022/2023, historiska siffror blir missvisande.

6. Bilagor

Bilaga 1: Planerade och vidtagna åtgärder

Tabell: Planerade och vidtagna åtgärder

Åtgärd 1	Besluts-datum (om aktuellt)	Diarie-nummer (om aktuellt)	Prognos effekt under året, mnkr	Beräknad total effekt, mnkr	Hittills uppnådd effekt, mnkr	Beskriv förväntad effekt
<p>Tomträtt som en finansiell tillgång</p> <p>Öka avgäldsintäkter från tomträtter:</p> <p>1) Införa ett tidsbegränsat stopp av friköp av tomträtter, vilket kräver revidering av tidigare inriktningsbeslut från PNS (SAM 20XX/NNN) och KS.</p> <p>2) Utredda tvingande nyupplåtelse för vissa typer av projekt eller för vissa motparter, ex småhustomter eller inom kommunkoncernen.</p>	<YYMMDD>	<YY XX/XXXX>	0,5	1,5	0	Pausade friköp gör att avgälderna slutar sjunka, och på sikt kan de åter öka. Med tvingande nyupplåtelse skulle avgälderna öka ännu snabbare. Negativ näringslivspolitisk effekt på lång sikt.
Kommentar:	<Ge om nödvändigt en mer utförlig beskrivning av åtgärden. Kommentera utfallet. T.ex.: om förväntad effekt inte uppnåtts bör kommentaren innehålla en förklaring till varför effekten uteblivit. Max 500 tecken.>					
Åtgärd 2	Besluts-datum (om aktuellt)	Diarie-nummer (om aktuellt)	Prognos effekt under året, mnkr	Beräknad total effekt, mnkr	Hittills uppnådd effekt, mnkr	Beskriv förväntad effekt
<Ge en kortfattad beskrivning av åtgärden. Det ska tydligt framgå om åtgärden är vidtagen/beslutad eller om den är planerad>						
Kommentar:						